



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce **A. K.**, zastoupeného JUDr. Josefem Klofáčem, advokátem se sídlem Mariánská 531, Česká Lípa, proti žalovanému **Krajskému úřadu Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2005, č. j. KULK 6848/2005-67.3/5106-Va, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 23. 3. 2006, č. j. 63 Ca 9/2005 - 41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhal zrušení napadeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, kterým soud zamítl žalobu proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Nový Bor ze dne 28. 6. 2005, č. j. SO2-05414/05/Ča, jímž byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu dle § 22 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve spojení s § 6 odst. 1 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů. Přestupků se měl žalobce dopustit tím, že dne 21. 10. 2004 kolem 10.15 hodin v obci Děčín jako řidič vozidla Škoda 105 L nebyl za jízdy připoután bezpečnostním pásem a neměl při řízení u sebe řidičský průkaz. Dne 20. 4. 2005 kolem 15.50 hodin v obci Ústí nad Labem jako řidič vozidla značky Škoda 120 L nebyl opět za jízdy připoután bezpečnostním pásem a neměl

u sebe řidičský průkaz. Tato zjištění byla zaznamenána při silniční kontrole hlídkami Policie České republiky.

Žalobce v žalobě namítal, že příslušné ustanovení zákona o silničním provozu ukládá řidiči připoutat se bezpečnostním pásem v průběhu jízdy, to však žalobce považuje za nebezpečný manévr, neboť se v průběhu jízdy musí věnovat řízení. Řidičský průkaz neměl proto, že mu jej před několika lety hlídka policie odebrala a již mu jej nevrátila. Za takové jednání správních orgánů nemůže proto žalobce odpovídat.

Krajský soud v odůvodnění rozsudku zrekapituloval průběh celého řízení a zdůraznil, že žalobce napadl toliko výrok o vině, nikoliv již o výši pokuty ani o povinnosti hradit náklady řízení, tím určil i rozsah přezkumné činnosti soudu.

Připustil, že díky ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., ve znění tehdy účinném byla nepřesná, jestliže uvádí, že... „Řidič motorového vozidla je kromě povinností uvedených v § 4 a 5 dále povinen **připoutat se za jízdy** bezpečnostním pásem na sedadle, které je povinně vybaveno bezpečnostním pásem podle zvláštního právního předpisu.“ Doslovný jazykový výklad by však potíral logiku a smysl právní úpravy uvedené povinnosti. Upozornil na vnitřní jednotu normy, její § 4 odst. 1 písm. a) ukládá řidiči povinnost chovat se tak, aby neohrožoval i svůj život, zdraví a majetek. Protože smyslem zákona je zajištění bezpečného silničního provozu, pak lze § 6 odst. 1 písm. a) vyložit jen tak, že připoutání bezpečnostním pásem musí řidič provést před započítím jízdy, aby po celou dobu jízdy jím byl připoután.

K druhé žalobní námitce týkající se nepředložení řidičského průkazu soud konstatoval, že k jeho odebrání došlo již 7. 5. 2000, přičemž platnost vydaného Povolení k jízdě, vydaného hlídkou policie končila dnem 7. 6. 2000. Žalobce měl tedy již v té době využít svého oprávnění požadovat vydání řidičského průkazu či jeho duplikátu a ne takový stav trpět a vozidlo provozovat několik let bez řidičského průkazu. Toto jednání, jakož i jízda bez bezpečnostních pásů je úmyslným jednáním ve smyslu § 4 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Z těchto důvodů soud žalobu zamítl jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

Žalobce napadl rozsudek soudu kasační stížností, opírající se svým obsahem o důvody podřaditelné pod § 103 odst. 1 písm. a) a písm. b) s. ř. s. a domáhal se jeho zrušení. Poukázal na to, že žalovaný, jakož i krajský soud nesprávně vyložily text té části zákona, jehož porušení žalobci kladou za vinu a vyvozují tak nesprávné závěry o existenci přestupku. V obsáhlé kasační stížnosti žalobce z několika úhlů argumentoval, že zněl – li text § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., tak, že „řidič motorového vozidla je kromě povinností uvedených v § 4 a 5 dále povinen **připoutat se za jízdy** bezpečnostním pásem na sedadle, které je povinně vybaveno bezpečnostním pásem podle zvláštního právního předpisu“, pak se lze připoutat bezpečnostním pásem kdykoliv během jízdy. Není možno povinnost připoutat se bezpečnostním pásem vyžadovat již před započítím jízdy, jak nesprávně argumentuje ve svém rozhodnutí soud. Není – li nějaká povinnost jasně vyjádřena zákonem, nelze na základě porušení takto nejasně formulované povinnosti ukládat sankce. Nikdo se rovněž nezabýval jeho argumentací, že se ani za jízdy nelze poutat bezpečnostním pásem, neboť by byl porušen § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb. Znamená to, že uvedený právní předpis byl interpretován nad rámec úpravy. Připomněl, že navíc ne vždy je bezpečné být pásem při jízdě připoután, zejména u strašících typů automobilů. Uvedl dále, že v doplnění žaloby namítal rovněž nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, k této námitce však soud nepřihlédl.

Řidičský průkaz u sebe neměl proto, že mu byl odejmut a není jeho vinou, že mu jej správní orgány nevydaly zpět. I tuto skutečnost posoudil krajský soud špatně.

Závěrem připomněl ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., které mělo být aplikováno.

Žalovaný možnosti vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

Nejvyšší správní soud nejprve prověřoval včasnost podání kasační stížnosti, neboť předkládající krajský soud označil kasační stížnost za opožděnou.

Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek. Lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty. Není-li takový den v měsíci, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce. Příkladně-li však poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den (§ 40 s. ř. s.).

Podání obsahující návrh ve věci samé (zde podání kasační stížnosti) učiněné telegraficky je třeba písemně doplnit nejpozději do tří dnů, je-li písemné podání učiněno telefaxem nebo v elektronické podobě, je třeba v téže lhůtě jej doplnit předložením jeho originálu, případně písemným podáním shodného znění (§ 42 odst. 3 o. s. ř.).

Žalobci byl rozsudek krajského soudu doručen dne 3. 4. 2006 (pondělí); posledním dnem lhůty pro podání kasační stížnosti by bylo 17. 4. 2006 (velikonoční pondělí). Protože však poslední den lhůty pro podání kasační stížnosti byl dnem pracovního klidu, podání učiněné telefaxem dne 18. 4. 2006 a doplněné předložením jeho originálu dne 19. 4. 2006, je podáním včasným. Soud se proto mohl zabývat samotnou kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných námitek a dospěl k závěru, že kasační stížnost důvodnou není.

Žalobcem v kasační stížnosti předestřenou právní otázkou, je předně otázka interpretace § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném v rozhodné době který měl následující úpravu: „*Řidič motorového vozidla je kromě povinností uvedených v § 4 a 5 dále povinen **připoutat se za jízdy bezpečnostním pásem na sedadle, které je povinně vybaveno bezpečnostním pásem podle zvláštního právního předpisu***“.

Žalobce trvá na jazykovém výkladu textu, z něhož dovozuje, že je povinností řidiče připoutat se za jízdy, tedy kdykoliv v průběhu jízdy.

Obecná teorie práva zabývající se interpretací právních textů upřednostňuje kombinaci interpretačních metod, jimiž jsou logický a systematický výklad, výklad *e ratione legis*, výklad teleologický, i jazykový. Při aplikaci a interpretaci právní normy je však vždy nutno šetřit jejího významu. Proto je třeba užít metodu, která zabezpečí aplikaci smyslu, záměru a materiálního obsahu právní normy.

Moderní autoři (Knapp, Holländer, Kühn, ze slovenských autorů – R. Procházka) vychází z názoru, že psaný text právní normy je nutno chápat toliko jako médium umožňující

a zprostředkující pochopení materiálního obsahu právní normy. Například Z. Kühn v knize Aplikace práva ve složitých případech, nakladatelství Karolinum, Praha 2002, str. 49 uvádí, cit... *“Všechny složité případy aplikace práva jsou charakterizovány faktem, že odpověď na otázku quid iuris nemůže být nalezena v pouhém textu zákona, popř. vyvoditelná jednoduchou mechanickou cestou z textu zákona nebo jiného institucionalizovaného pramene práva. Nezbytné jsou naopak teleologické principiální a hodnotové úvahy...”*. Jinými slovy zdůrazňují, že psaný text je snahou o vyjádření materiálního obsahu právní normy. Proto samotný jazykový výklad (jak to činí stěžovatel) bez vnímání a poznání smyslu a obsahu právní normy vtělené do právního textu nemůže být jedinou výkladovou metodou.

Základním principem pro interpretaci právního textu je, jak sděleno shora, jeho interpretace ve prospěch účelu, který právní norma plní. Sleduje – li tedy právní norma určitý cíl, je nutno ji interpretovat tak, aby byl tento cíl umožněn a nikoliv aby jeho dosažení bylo výkladem normy ztíženo.

Smyslem zákona č. 361/2000 Sb., je, jak je zřejmé z celého obsahu normy, zajištění bezpečnosti účastníků silničního provozu. Nelze přehlédnout, že tento zákon byl přijat v reakci na neuspokojivý a stále se zhoršující stav bezpečnosti silničního provozu vnímaný společností jako vážný problém, a to s cílem nastolit v této oblasti obrat. Normuje-li tedy předmětné ustanovení, že řidič je povinen připoutat se za jízdy bezpečnostním pásem, pak je skutečným obsahem právní normy zajištění stavu, aby řidič byl připoután během celé jízdy, aby se bezpečně přepravil z jednoho místa na místo druhé. Má-li být řidičova bezpečnost zajištěna během celé jízdy, pak musí být řidič připoután již před jejím začátkem, od okamžiku, kdy uvede automobil do pohybu vpřed, tedy od okamžiku uvedení automobilu do pohybu až do ukončení jízdy.

Doslovným jazykovým výkladem (který prosazuje žalobce) by cíl a záměr právní normy naplněn nebyl. Naopak jeho výsledkem by mohly být absurdní situace, kdy část jízdy od jejího počátku by řidič mohl vykonat bez připoutání pásy a po zbytek jízdy, třeba i před jejím samotným ukončením, by měl již povinnost být připoután. Vzhledem k uvození zkoumané věty videm dokonavým, by dokonce bylo možno dospět k nesmyslnému závěru, že postačuje pouhé připoutání se kdykoliv v průběhu jízdy a bezprostředně poté následující odpoutání se, přičemž zbytek cesty by postačovalo dokončit již bez užití bezpečnostních pásů. Žalobcem zvolený a prosazovaný prostý jazykový výklad proto nelze shledat výkladem rozumným ani možným. Dokonce žalobce sám shledal absurdním závěr, že by se řidič měl připoutat bezpečnostním pásem za jízdy, jestliže součástí jedné z kasačních námitek učinil výtku, že se nikdo nezabýval jeho argumentací mířící do nemožnosti poutat se bezpečnostními pásy za jízdy, neboť by byl porušen § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., (věnovat se plně řízení vozidla a sledovat situaci v provozu na pozemních komunikacích).

Závěr zdejšího soudu pro použití zvolené teleologické interpretační metody právní normy podporuje i již ustálená judikatura Ústavního soudu, která se vyslovila velmi zřetelně k výkladovým pravidlům právního textu za užití výhradně metody výkladu jazykového – v nálezů Pléna ÚS - Pl. ÚS 33/97 – (publikováno pod č. 30/1998 Sb.); zde Ústavní soud uvedl, že naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace, vycházející pouze z jeho jazykového výkladu - cit.: *„Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně nebo v důsledku nevdělanosti, smysl a účel právní normy, činí z práva nástroj odcizení a absurdity.“*

Další žalobcovy námitky, zpochybňující zajištění bezpečí řidiče a spolujezdců připoutáním se bezpečnostními pásy, zejména u starších typů vozidel a uvedení případů, podporujících tuto jeho tezi, jsou v rámci souzené věci nerelevantní.

Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani s námitkou žalobce snažící se vyvinít z nepředložení řidičského průkazu, neboť ten mu byl (byť před lety) zadržen policií a dosud nebyl vydán; naopak ztotožnil se s odůvodněním rozsudku, v němž krajský soud tuto námitku jako nedůvodnou odmítl. Je předně povinností řidiče mít v držení řidičský průkaz, jímž prokazuje své jméno, příjmení, rodné číslo a podobu, jakož i další údaje v něm zapsané (§ 103 silničního zákona). Žalobce měl k dispozici řadu zákonných možností, včetně využití možnosti stížnosti na postup správního orgánu, jak řidičský průkaz získat zpět. Protože platnost vydaného „Povolení k jízdě“ končila dnem 7. 6. 2000, bylo na něm, aby poté, hodlal-li řídit motorové vozidlo na pozemní komunikaci, si obstaral do své dispozice řidičský průkaz, popřípadě učinil účinné kroky k jeho získání.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěrem krajského soudu, v němž tento považoval jak skutkové, tak právní hodnocení věci provedené žalovaným v souladu se zákonem.

Závěrem žalobce upozornil, že měl být aplikován § 2 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb. Takovou námitkou se však soud již zabývat nemohl, neboť v této části je kasační stížnost nepřipustná; opírá se totiž o důvody, které žalobce neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v požadovaném rozsahu a neshledal jej tedy nepřezkoumatelným. Skutečnost, že soud výslovně neuvedl, že považuje napadené rozhodnutí za přezkoumatelné, nemůže způsobit žádnou vadu, která by mohla založit důvod pro zrušení jeho rozsudku, jak se nesprávně domnívá žalobce.

Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud nepřisvědčil námitkám žalobce v důvodech jím podřazených pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Žalobce nedosáhl v řízení procesního úspěchu, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 120, § 60 odst. 1 s. ř. s.), žalovanému náklady řízení o kasační stížnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. července 2007

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu